

240 let šolstva v Selcih

Sonja Čenčič
Mojca Berce
Darija Langerholc

Uvod

V šolskem letu 2018/19 smo na selški šoli praznovali 240-letnico šolstva v Selcih. Učenci so ob tej častitljivi obletnici od učiteljic podaljšanega bivanja dobili v dar časovni trak, na katerem so bila imena vseh upraviteljev selške šole in glavni podatki o lokacijah šolskih poslopij od leta 1778 do 2018.

Z učenci smo ob pregledovanju časovnega traku ugotovili, da je bilo vseh upraviteljev na selški šoli v 240 letih 25 in da so nekoč v njej prevladovali moški upravitelji. Prva ženska je šolo v Selcih upravljala

še le med prvo svetovno vojno, saj so bili moški učitelji poklicani v vojsko.

Ob pregledovanju časovnega traku so se nam vprašanja kar odpirala. Učiteljice smo učence povabile na pot raziskovanja in spoznavanja zgodovine šolstva v Selcih. V ta namen smo z vsemi učenci v podaljšanem bivanju ustanovili Zgodovinsko društvo učencev podružnice Selca.

Srečanja društva so potekala v prostorih šole enkrat tedensko, in sicer ob torkih v času podaljšanega bivanja, od 13. do 14.30 ure.

Darilo – časovni trak.
Foto: PŠ Selca

Učenci so v Zgodovinskem društvu odkrivali in spoznavali zgodovino selške šole po mednarodno priznanem pedagoškem pristopu Storyline, za katerega je značilno učenje v obliki ustvarjanja zgodbe.

Delovanje zgodovinskega društva po pedagoškem pristopu Storyline

Pedagoški pristop Storyline je strukturiran način dela, ki sledi vnaprej določenemu zaporedju epizod, ki so načrtovane na osnovi ciljev, ki jih z neko Storyline tematiko želimo uresničiti. Temelji na strategiji celostnega pristopa k poučevanju, ki daje učencem možnost, da postanejo aktivni soustvarjalci pri delu v razredu.

Znotraj Zgodovinskega društva smo najprej odprli štiri oddelke: novinarskega, muzejskega, modelarskega in čitalniškega z bukvarnico. V omenjenih oddelkih so učenci raziskovali zgodovino šolstva v Selcih kot novinarji, kot kustosi v muzeju, kot modelarji, kot skrbniki časovnega traku, v novoustanovljeni

bukvarnici pa tudi kot ljubitelji slovenske besede in kot aktivni spodbujevalci bralne kulture med učenci.

V decembru so vsi člani društva povabili k sodelovanju širok krog ljudi (dedke, babice, tete, strice, sosede ...), ki so obiskovali selško šolo in bi jim lahko pomagali pri odkrivanju razlik med šolanjem nekoč in danes. Izdelali so vabila v obliki hišic in poskrbeli, da je za naše novoustanovljeno Zgodovinsko društvo izvedelo čim več ljudi, ki so obiskovali selško šolo.

Podaljšano bivanje je tako postalo živo delavno okolje. Učenci so se skozi šest epizod srečali z mnogimi izzivi, ki so jih spodbujali k razmišljanju in k odkrivanju razlik med šolanjem nekoč in danes.

Izzivi v šolskem zgodovinskem društvu

Izdelava osebne izkaznice

Prve dni decembra je učence na steni hodnika presenetila barvna hišica, ki je postala hišica Zgodovinskega društva učencev podružnice Selca. Vsak otrok je kot član društva izdelal svojo osebno

Skupinska fotografija učencev Zgodovinskega društva podružnice Selca. Foto: PŠ Selca

Lutke učencev društva na hišici. Foto: PŠ Selca

izkaznico. Na prvo stran je narisal ali iz blaga oblikoval sebe, na notranjo stran pa je vsak napisal ime in priimek, v katerem oddelku deluje, v čem je dober in česa ne mara.

Nato so se učenci po pouku spet dobili pred hišico in se med seboj spoznali ter si izmenjali informacije o tem, kdo so, kje delujejo, v čem so dobri in česa ne marajo.

Videoklic

Preko videoklica je učence pozdravil predstavnik Turističnega društva Selca, g. Gregor Habjan. Povabil jih je k sodelovanju z njihovim društvom. Najprej je učence povabil na likovni natečaj ob 240-letnici šolstva v Selcih in v mesecu marcu na občni zbor Turističnega društva, kjer bodo kot člani Zgodovinskega društva predstavili delo po posameznih oddelkih, ki ga bodo opravili v času raziskovanja zgodovine šolstva v Selcih.

Zbiranje starih predmetov

Tik pred božično-novoletnimi počitnicami je Muzejsko društvo Železniki poslalo pismo na muzejski oddelk Zgodovinskega društva, v katerem so bili učenci povabljeni k zbiranju starih predmetov, ki so povezani s šolo. Stare predmete smo pridno zbira-

li in hkrati vodili tudi evidenco. Trem učencem, ki bodo v šolo prinesli najstarejše predmete, je Muzejsko društvo obljubilo družinske vstopnice za ogled Muzeja Železniki.

Časovni trak

Časovni trak je predstavljal pomembno motivacijsko točko našega raziskovanja zgodovine šolstva. Nad njim so budno skrbeli člani čitalniškega oddelka. Pridno so ga polnili z življenjepisi upraviteljev in zanimivimi podatki o šoli in o učencih ter učiteljih iz različnih časovnih obdobj.

Bukvarnica

S pomočjo knjižničarke Katarine Primožič so člani čitalniškega oddelka uredili bukvarnico v knjižnici naše šole, v kateri poteka izposoja starih knjig s pomočjo kartončkov in ne preko računalnika. Učenci si v bukvarnici knjig ne izposojajo domov, pač pa jih prebirajo v več kot osemdeset let starih šolskih klopih, ki so v jubilejnem letu 2018 dobile mesto v knjižnici. V bukvarnici je za branje starih knjig obvezna uporaba belih zaščitnih rokavic.

Bukvarnico smo slovesno odprli tik pred slovenskim kulturnim praznikom, 7. 2. 2019. Ta bo našim naslednjim rodovom z zbirko starih knjig in revij

MUZEJSKO DRUŠTVO ŽELEZNIKI

Na Plavžu 58

4228 Železniki

ZGODOVINSKO DRUŠTVO UČENCEV

PODRUŽNICE SELCA

MUZEJSKI ODDELEK

Selca 95

4227 Selca

Zadeva: Povabilo k zbiranju starih šolskih predmetov

Pozdravljeni člani muzejskega oddelka PŠ Selca!

V muzejskem društvu Železniki nam je prišlo na uho, da ste na vaši šoli ustanovili zgodovinsko društvo, v katerem imate tudi muzejski oddelek. Tega smo zelo veseli, zato želimo z vami sodelovati. Radi bi, da zbirate stare predmete, ki so povezani s šolo. Tukaj bi vas radi opozorili, da pri vseh predmetih bodite pozorni na starost predmeta, kajti starejši kot je predmet, večjo zgodovinsko vrednost ima. Prav je, da vsak predmet tudi popišete in navedete, kdo vam ga je izročil, kako ga je dobil, koliko je star, kako so ga uporabljali, skratka, da o predmetu izveste čim več.

Da vam bo zbiranje v še večje veselje, bomo nagradili tri učence, ki bodo v šolo prinesli najstarejše predmete.

Veseli bomo tudi, če nas boste povabili na ogled muzejske zbirke predmetov povezanih s šolo.

Veselim se nadaljnega sodelovanja z vami in vas lepo pozdravljamo.

Predsednik UO MD Železniki: Rudi Rejc, l.r.

Jure Rejec, muzejski tehnik

Železniki, 13. 12. 2018

Urejanje časovnega traku. Foto: PŠ Selca

predstavljala bogato kulturno dediščino šole in domačega kraja. Najstarejši priročnik, ki ga hranimo v bukvarnici, je iz leta 1897.

Slavnostni trak sta prerezali ga. Marija Šavli, ki je bila vodja selške šole od leta 1973 do leta 1992, in sedanja vodja šole ga. Anka Rakovec.

Maketa

S časovnega traku so učenci ugotovili, da je pouk v Selcih potekal na več lokacijah. Preden so modelarji izdelali makete stavb, v katerih je potekal pouk od leta 1778 do danes, smo se z učenci podali na potep po Selcih in si ogledali lokacije, stavbe in prostore,

v katerih je včasih potekal pouk. Na tloris pokrajine so člani modelarskega oddelka postavili pet lesenih hišk, ki predstavljajo stavbe šol v 240 letih: mežnarijo, Kramarjevo hišo, Mladinski dom, staro šolo in današnjo šolo. Druge pomembne stavbe, ki jih imamo danes v vasi Selca, so narisali v tlorisu. Pomagali so si s programom Google Earth.

Obisk arhiva v Škofji Loki

Ker smo želeli izvedeti čim več o zgodovini selškega šolstva, smo pisali tudi v Zgodovinski arhiv Ljubljana, in sicer v Enoto v Škofji Loki. V pismu smo jih člani Zgodovinskega društva učencev podružnice Selca

Branje v bukvarnici. Foto: PŠ Selca

Maketa šolskih stavb.
Foto: PŠ Selca

Zgodovinski arhiv Ljubljana

ENOTA V ŠKOFJI LOKI
Partizanska c. 1c
4220 Škofja Loka, Slovenija
tel.: + 386 04 506 0700
fax: + 386 04 506 0708

Podružnica Selca
Zgodovinsko društvo učencev podružnice Selca
Selca 95
4227 Selca

Datum: 21. 1. 2019

ZADEVA: OBISK ARHIVA V ŠKOFJI LOKI

Spoštovani,

prejeli smo vašo prošnjo za obisk arhiva. Sporočamo vam, da nas lahko obiščete v sredo, 30. januarja ok. 12.45. Gradivo, ki vam ga bomo pripravili (šolske kronike), si boste lahko ogledali v naši čitalnici. Prav tako vas že čakajo vse tri knjige o Miški Mici in duhu Ferdiju. V kolikor vam termin obiska ne ustreza nam to sporočite, da se dogovorimo za drug termin.

Lepo vas pozdravljamo

Elizabeta Eržen Podlipnik
višja arhivistka

Odgovor na prošnjo za obisk arhiva. Foto: PŠ Selca

prosili za obisk arhiva v Škofji Loki, kjer hranijo šolske kronike. Želeli smo najti čim več zanimivih podatkov o šolstvu v Selcih in jih vnesti na časovni trak. Na raziskovanje v arhiv v Škofjo Loko so odšle četrtošolke.

Obiski gostov

G. Rok Pintar

Člani novinarskega oddelka so napisali pismo g. Roku Pintarju, ki je več let delal kot novinar, in sicer kot voditelj informativnih oddaj. Zanimalo jih je, kako je potekal njegov delovni dan, kakšne lastnosti mora imeti dober novinar in kaj vse je treba upoštevati za dober intervju, saj je tudi njih čakal intervju z upokojeno učiteljico gospo Marijo Šavli.

Arhivistki ga. Hana in ga. Špela

V sredo, 6. 2. 2019, sta nas v dopoldanskem času obiskali arhivistki iz Zgodovinskega arhiva Ljubljana in iz Enot v Škofji Loki. Učilnica drugega razreda se je spremenila v pravo arhivsko sobo. Vsak razred je v njej preživel eno šolsko uro. Učence 1., 2. in 3. razreda je v svet listin in dokumentov popeljala

pravljica o miški Mici. Četrtošolci in petošolci pa so se na pot odkrivanja arhivskega gradiva podali s filmom o razvoju avtomobilizma na Kranjskem.

Ga. Marija Šavli

Ga. Marija Šavli je upokojena učiteljica in bila je vodja selške šole. Intervjuvali smo jo 7. februarja, ko smo jo gostili na naši šoli. Povedala nam je veliko zanimivega. Nasmejale so nas tudi prigode s polhi, ki sta jih imela zakonca Šavli v stari šoli. Ga. Šavli je s seboj prinesla veliko fotografij, na katerih smo si lahko natančno ogledali, kako so podirali staro šolo in hkrati gradili novo.

Starejši vaščani

V torek, 12. 2. 2019, smo organizirali medgeneracijsko srečanje. V šolo smo povabili starejše vaščane, ki so obiskovali šolo v Selcih. Družbo so nam delali ga. Minka Pustavrh, ga. Marinka Nastran, ga. Francka Leben, g. Franc Klemenčič in g. Franc Pfajfar. Učenci so jih povprašali, kako je bilo včasih v šoli. Izvedeli smo marsikaj zanimivega:

"Doma sem bila v Zabrekvah. Vsak dan sem šla peš v

Gostje v starih klopih v naši bukvarnici. Foto: PŠ Selca

šolo, tudi če je bil sneg ali dež. Včasih smo šli domov tudi v temi."

"Za kazen smo bili po pouku v šoli zaprti. Zraven okna je rasla hruška. Po hruški smo splezali iz prvega nadstropja in pobegnili domov. Potem pa so okno zabili."

"Za malico smo od doma po navadi nesli kruh in jabolko."

"Učitelj nas je po šoli zaprl, zaklenil in nato na nas pozabil. Odklenila nas je njegova mama. Bila je tako huda nanj, da ga je naslednji dan pripeljala in se nam je moral opravičiti."

"Imeli smo tudi uši. Tisti, ki jih je imel, je moral sedeti čisto zadaj v razredu."

Ga. Julka Šifrar

Tudi v šolski kuhinji se je dogajalo marsikaj zanimivega. Zato smo v goste povabili go. Julko, ki je kuhala v stari in novi šoli iz leta 1982. Učenci so zapisali nekaj njenih zanimivih odgovorov:

"Otroci so pili čaj, belo kavo, kakav ali mleko. V času malice sem z dežurnimi učenci hodila po razredih in jim sama nalivala napitke."

"Zelenjavo smo pridelali sami na vrtu za šolo, po kruh smo hodili v trgovino v Selca."

"V kuhinji sem imela štedilnik z vgrajenim kotličkom za vodo na drva, mizo in police za posodo."

"Otroci takrat niso bili izbirični, tudi diet ni bilo."

"Posodo sem pomivala na roke."

"Otroci so bili najbolj veseli, ko so za sladico dobili ocvrte miške."

"Moja delavna obleka v stari šoli je bil predpasnik, v novi šoli pa bela halja in čepica."

Vezenje, igra spomin, prebiranje pravljic

V mesecu marcu so se učenci preizkusili v ročnih spretnostih. Ustvarjali so prtičke iz žaklovine.

Člani čitalniškega oddelka so izdelali tudi priljubljeno družabno igro spomin na tematiko nekoč-danes.

V času druženja smo prebirali ljudske pravljice. Z branjem smo želeli še bolj spodbujati bralno pismenost in krepiti ljubezen do slovenske besede.

Branje starih ljudskih pravljic.
Foto: PŠ Selca

Priprava vitrin in razstave

V mesecu februarju smo pripravili vitrine z razglednicami, raznimi dokumenti, s starimi fotografijami, spričevali in pomembnimi članki, v katerih so zabeleženi prelomni trenutki, povezani s šolo.

V drugi polovici marca smo v razredu pripravili razstavo starih šolskih predmetov.

Predstavitev projekta

V soboto, 16. 3. 2019, smo na občnem zboru Turističnega društva Selca predstavili naš projekt ob 240-letnici šolstva v Selcih in delovanje našega zgodovinskega društva. Tako se je pet učencev, ki so zastopali posamezne oddelke, prvič preizkusilo v javnem nastopanju izven šole.

Slovesno praznovanje

Pomemben dan za nas je bila sobota, 30. 3. 2019, ko smo pripravili osrednjo prireditev ob letošnjem jubileju. Na tej prireditvi so na igrišču pred šolo nastopali vsi učenci naše šole. Po prireditvi smo vse obiskovalce povabili na ogled naše šole, kjer so imeli možnost, da si ogledajo naše raziskovalno in ustvarjalno delo, ki je potekalo v novinarskem, modelarskem, muzejskem in čitalniškem oddelku.

Predstavitev projekta na občnem zboru TD Selca.
Foto: PŠ Selca

Zaključek projekta

Pravi zaključek projekta se nam je kar izmikal. Vreme v mesecu aprilu in maju nam ni bilo naklonjeno, da bi skupaj s kustosom iz muzeja v Železnikih lahko razdelili obljubljene nagrade za učence, ki so v šolo prinesli najstarejše predmete. Ker so bili v šolo prinesli najstarejše predmete. Ker so bili v Muzejskem društvu nad našim raziskovanjem zelo navdušeni, so namesto treh razdelili kar pet družinskih vstopnic. Vsem ostalim, ki so v šolo prav tako prinesli stare šolske predmete, je kustos Muzeja Železniki, g. Jure Rejec, podaril pobarvanke z muzejsko tematiko.

Slovesno praznovanje ob 240-letnici šolstva v Selcih. Foto: PŠ Selca

Nagrajenci s kustosom Muzeja Železniki, g. Juretom Rejcem. Foto: PŠ Selca

Kot že rečeno, smo si za razglasitev zmagovalcev in peko slastnih palačink ter sladkanje z njimi želeli lepega vremena. Želja se nam je izpolnila šele 6. junija, ko smo pred šolo preživeli vesele in sladke urice.

Zgodovina šolstva v Selcih skozi prizmo Zgodovinskega društva učencev podružnice Selca

Avstrijska cesarica Marija Terezija je na našem ozemlju leta 1774 uvedla splošno šolsko obveznost za vse otroke od 6. do 12. leta ne glede na starost in spol. Zakon je poznal tri oblike šol: trivialne (ljudske), glavne in normalne.

Le štiri leta kasneje je iz loškega glavarstva izšel ukaz za vse podložne župane loškega gospostva, naj naznanijo ljudstvu, da se v selški, poljanski in žirovski fari ter v loškem mestu odprejo trivialne (ljudske) in glavne šole, kamor vsak lahko pošlje svoje otroke, da se naučijo pisati, brati in računati. S tem ukazom se je v Selcih ustanovila prva šola v Selški dolini.

Slastne palačinke. Foto: PŠ Selca

Lokacije pouka v Selcih od leta 1778 do 2018

Stara mežnarija (od leta 1778 do 1890)

Stara mežnarija je bila prva stavba, v kateri je od leta 1778 potekal pouk. Vsi otroci z enim učiteljem so bili v enem prostoru. Učencev je bilo kdaj tudi preko sto. Leta 1817 so mežnarijo preuredili in eno nadstropje namenili za šolo.

Leta 1876 se je v starem adaptiranem poslopju pogreznil strop ravno v trenutku, ko so učenke zapustile šolo. Zaradi dotrajanosti mežnarije in prostorske stiske je bil obisk pouka in šolski uspeh

učencev slab. Tako je še istega leta 1876 deželni šolski svet izdal sklep, da se mora do leta 1880 v Selcih sezidati nova šola. Domačini so se gradnji šole upirali in izgovarjali, da ni nikjer prostora in denarja zanj. Govorili so: "Čemu nam bo šola, saj nam je še ta odveč?" Zato domačini za sklep deželnega sveta niso imeli posluha. A stanje se je samo še slabšalo. Naslednje leto je takratni upravitelj Mihael Bregant zaradi dotrajane strehe na mežnariji nalovil tri litre vode. Strop šole so morali podpreti. Deželni šolski svet je ponovno sklenil, da se do leta 1890 res mora zgraditi nova šola.

Zadnje šolsko leto v mežnariji je bilo 1889/90.

Mežnarija je bila v cerkveni lasti do leta 1922. Danes je stanovanjska hiša, ki ima hišno številko 18 in stoji levo od cerkvenega stopnišča, ob cesti.

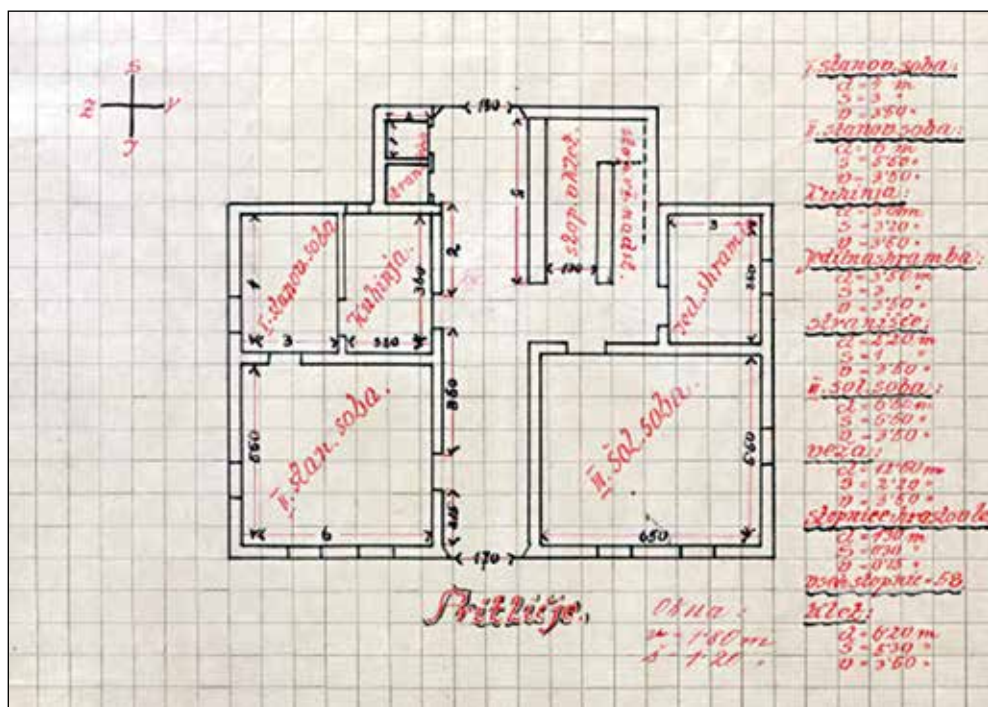
Stara mežnarija. Foto: arhiv Toneta Lebna

Ljudska šola (od leta 1890 do 1945)

Vrata prve šolske stavbe v Selcih so se odprla 17. novembra 1890. Imela je tri razrede, enega v pritličju in dva v prvem nadstropju. Poleg prostorov, namenjenih učenju, je bilo v pritličju tudi stanovanje za učitelja.

Učenci z učiteljem Bregantom na cerkvenih stopnicah okoli leta 1880. Foto: arhiv Lojzeta Šmida

Pritličje šolske stavbe, zgrajene leta 1890. Foto: arhiv Slovenskega šolskega muzeja Ljubljana

Ljudska šola v Selcih v času Avstro-Ogrske. Foto: arhiv TD Selca

Državna narodna šola v Selcih v času Kraljevine SHS. Foto: arhiv TD Selca

Podružnična osnovna šola Selca ob praznovanju 200-letnice leta 1978. Foto: arhiv TD Selca

Gradnjo ljudske šole sta nadzirala župnik Ivan Sušnik in župan Janez Vrhunc. Za gradnjo so določili 30-odstotno občinsko doklado na direktne davke. 1000 gld. je prispeval deželni šolski odbor, 250 gld. je podaril cesar Franc Jožef I. Zidati so začeli 5. maja 1889. Z deli so končali novembra 1890.

Tako je 13. novembra 1890 potekala slovesna otvoritev z blagoslovom. Udeležili so se je vsi pomembni možje in kar 180 otrok. Po slovesnosti so učenci odšli domov, vsi zaslužni pa v župnišče na kosilo, kjer so jedli jelena, ustreljenega na Jelovici.

Kramarjeva hiša in Mladinski dom (takoj po drugi svetovni vojni)

Po vojni je bilo šolsko poslopje potrebno popravila, zato je od 12. maja 1945, za slaba dva meseca, pouk potekal v dnevni sobi Kramarjeve hiše. Pouk je obiskovalo tudi do 70 otrok. Kramarjeva hiša danes ne stoji več. Svoje mesto je imela na robu današnjega parkirišča pod cerkvijo.

Tudi na začetku šolskega leta 1945/46 se učenci oktobra in novembra še niso vrnili v šolsko stavbo, ampak so pouk obiskovali v Mladinskem domu (današnji Krekov dom).

Nazaj v Ljudsko šolo (od leta 1945 do 1982)

Od novembra 1945 sta bili za pouk pripravljeni spet dve učilnici v šolskem poslopju. Leta 1946 je bila šola šestrazredna. Na šoli so potekali tudi izobraževalni tečaji za tiste odrasle, ki so bili med vojno prikrajšani za osnovnošolsko izobrazbo.

Od leta 1957 dalje so v Krajevni skupnosti Selca (v nadaljevanju KS) začeli resno razmišljati o gradnji nove šole, kajti pogoji v stari šoli so postajali nemo-goči. Učilnice so bile pretesne zaradi velikega števila učencev, ogrevanje je bilo neučinkovito, za gardero-bo je služila hladna in vlažna veža in tudi za šolsko kuhinjo ni bilo ustreznega prostora.

Po presoji strokovnjakov in vseh izračunih so ugotovili, da popraviljanje starega objekta ne bi bilo smiselno, zato so začeli s pripravami na novogradnjo. Uspelo jim je pripraviti zemljišče in izdelati načrte, ko pa bi bilo treba začeti graditi, so se vsa dela usta-

vila. Vzrok za neuspeh je bil v premajhni podpori občine, saj se je takrat bolj vlagalo v šole, ki so bile v večjih občinskih centrih, v manjših krajevnih šolah pa so začeli izvajati pouk le za prve štiri razrede osnove šole.

Leta 1968 se je na šoli zamenjala streha, obnovili so se dimniki in zračniki. Šola je dobila tudi kanalizacijo. Vendar se je adaptacija opravila le delno, saj se je med delom pokazalo, da je dotrajanost precej večja, kot je bilo mišljeno, in bi nadaljevanje del pomenilo velike stroške. KS je zavzela stališče, da se v nadaljnjo adaptacijo ne bo vlagalo, pač pa se vztraja pri gradnji nove šole. Zato so v letu 1976 v KS uvedli krajevni samoprispevek v višini 2,5 odstotka neto osebnih dohodkov zaposlenih. Ker je sredstev še vedno primanjkovalo, se je KS obrnila na organizacije združenega dela Selške doline, kjer so z razumevanjem sprejeli sklep o sofinanciranju šole in vrtca z 0,5 odstotka bruto osebnega dohodka.

Staro šolsko stavbo so julija 1982 porušili.

Nova šola (1982–2005)

V januarju 1981 se je poleg stare šole pričela graditi današnja šolska stavba. Z gradnjo so končali poleti 1982.

Krajani KS so pri gradnji šole izvedli veliko delovnih akcij in s tem opravili veliko prostovoljnih ur. Slovesna otvoritev nove šole in dveh oddelkov vrtca je bila 22. avgusta 1982.

Podiranje stare šole, v ozadju že stoji nova. Foto: arhiv TD Selca

Gradnja nove šole, v ozadju (poleg žerjava) stoji stara šolska stavba. Foto: arhiv TD Selca

Delovna akcija prostovoljcev. Foto: arhiv TD Selca

Otvoritev nove šolske stavbe 22. avgusta 1982. Foto: arhiv TD Selca

Današnja šola

V letih 2005, 2007 in 2009 so šolo prenavljali in dograjevali. Z mansardo smo pridobili dve učilnici, knjižnico, računalniško učilnico in sanitarije.

1. 9. 2009 se je dvema skupinama v vrtcu v Selcih pridružila še tretja – jaslična skupina. Prostore je dobila v bivši šolski jedilnici, ta pa se je preselila v spodnjo učilnico.

Slovesno odprtje prenovljene šole v Selcih je bilo 10. 5. 2010.

Šolski upravitelji na selški šoli

Ivan Notar

Ivan Notar je bil prvi učitelj v Selcih. V Selca je prišel leta 1778. Leta 1790 je bil premeščen v Poljane. Veljal je za dobrega učitelja. V poročilu šolskega nadzorstva v Stari Loki je bilo o njem zapisano, da je bil za pouk ustvarjal in zglednega vedenja.

Josip Depovšek

Drugi učitelj v mežnariji je bil Josip Depovšek, ki je prihajal iz Podbrezj. V Selcih je služboval od leta 1790 do leta 1795, ko se je preselil v Kropo.

Franc Luznar

Kot tretji učitelj v Selcih je leta 1816 nastopil domačin Franc Luznar – Knefic. Rojen je bil 25. 9. 1790 v Selcih 61 kot sin Blaža Luznarja in Mete, rojene Grošelj. V Ljubljani je dovršil normalko in v letu 1816 tečaj za

Selška šola leta 2019. Foto: arhiv PŠ Selca

učiteljske pripravnike. Tako je v Selcih začel poučevati konec jeseni 1816 kot pomožni učitelj. 17. 8. 1817 je napravil konzistorialni izpit. Za stalnega učitelja in cerkovnika je bil imenovan šele 10. 2. 1820. Do leta 1857 je izvrševal službo učitelja, cerkovnika in organista. V Selcih mu ni bilo z rožicami postlano. Že leta 1812 je potožil, kako neredno in s težavo se pobirajo občinski doneski za njegovo plačo.

V zadnjih letih se je Franc Luznar precej zanemarljivo. Do leta 1847 so mu umrli žena in štirje otroci. Bolan na srcu in naglušen je mnogokrat zaspal na katedru. Frtičarjeva mati, Marija Vrhunc, je povedala: "Otroci so se ga bali, ker znal je, ne najbolj prikupne zunanosti, prav grdo pogledati in tudi udariti." Umrl je 20. februarja 1864.

Andrej Štamcar

Franca Luznarja je nasledil Andrej Štamcar, ki je v Selcih poučeval deset let. Veljal je za zelo marljivega učitelja. Za začasnega učitelja, cerkovnika in organista je bil imenovan 6. 12. 1957, za stalnega pa 26. 11. 1862.

Selčani z imenovanjem Andreja Štamcarja za upravitelja niso bili prav nič zadovoljni, kajti na tem mestu so želeli imeti Selčana Martina Kosa, ki je bil takrat začasni učitelj v Smledniku. Leta 1863 so napisali pritožbo na šolsko nadzorstvo v Loki, v kateri so zahtevali, naj se učitelja Štamcarja odstavi in na njegovo mesto namesti učitelja po njihovi volji. A pritožba ni uspela. Ljubljanski konzistorij je Selčane opozoril, naj vendar že nehajo sitnariti pri visokih oblasteh s takšnimi vlogami. Raje naj se zavedajo svojih dolžnosti in poskrbijo za redno obiskovanje pouka svojih otrok, ne pa da si lastijo nadzorstvo nad šolo.

Učitelj Štamcar med Selčani, ki mu niso bili naklonjeni, ni dolgo služboval. Umrl je v Selcih 9. 4. 1868. Zaradi njegove smrti od aprila do jeseni 1868 ni bilo pouka.

Marko Kovšca

Marko Kovšca je bil rojen v Vipavi leta 1838. V Selca je prišel leta 1868 in Selčani so bili zopet

razjarjeni. Na konzistorij so poslali nov protest, v katerem so trdili, da se občini ne sme odrekniti pravice, da si sama, po svoji volji, izbere učitelja, kajti tako ali tako morajo sami skrbeti za njegovo vzdrževanje. Zagrozili so celo, da bodo Marku Kovšču odrekli plačilo, če jim prošnje ne bodo upoštevali. A konzistorij spet ni ugodil pritožbi. Županstvo v Selcih je podučil, da po veljavnem šolskem kodeksu nobena občina ne more izbirati učitelja ali mu celo odtegovati njegove prejeme. S tem odlokom so bili dokončno zavrženi desetletni napor Selčanov, da bi dobili na svojo šolo upravitelja in učitelja, ki bi bil iz domače fare.

Marko Kovšca je v Selcih služboval do leta 1875.

Lovro Veber

Od leta 1875 do 1980 je v Selcih poučeval učitelj Lovro Veber.

Mihael Bregant

Učitelja Lovra Vebra je nasledil Mihael Bregant, ki je bil rojen v kraju Dragomelj leta 1856. Od leta 1880 do leta 1885 je najprej poučeval kot začasni učitelj. Šola je bila še vedno enorazredna. Leta 1885 je bil postavljen za upravitelja. Postal je idejni borec za gradnjo nove šole. Tudi Bregant je imel velike težave z obiskovanjem pouka. Starši so se kljub odloku o obveznem šolanju iz leta 1869 upirali pošiljati otroke v šolo. Tako je v šolsko kroniko razočaran zapisal, da je nekaterim več za teleta v hlevu kot za otroke v šoli.

S prvo šolsko stavbo leta 1890 je šola postala dvorazrednica, zato je poleg upravitelja Breganta poučevala tudi prva učiteljica v Selcih, Lavoslava Rozman iz Ljubljane.

Nikolaj Stanonik

Nikolaj Stanonik, rojen v Stari Loki, je nasledil Mihaela Breganta, ker je ta zapustil šolo. V Selcih je Stanonik služboval dolgih 19 let.

Poleg upravitelja Stanonika je poučevala tudi Ema Peče iz Trebnjega.

Učenci trirazrednice z nadučiteljem Nikolajem Stanonikom, učiteljico Emo Peče in učiteljem Josipom Jegličem leta 1904. Foto: arhiv Lojzeta Šmida

Upravitelji so poleg poučevanja morali voditi tudi izdatke in prihodke šole, ki so jih morali vpisovati v posebno knjižico Šolski računi.

Josip Jeglič

Ker je šola leta 1904 postala trirazrednica, je dobila še tretjega učitelja – Josipa Jegliča. Jeglič je bil doma iz Podbrezj. Poročil se je s Selčanko Marijo Šlibar. Upravitelj trirazrednice je postal 5. oktobra 1911, ko se je Nikolaj Stanonik upokojil. Tudi on je imel velike težave z rednim obiskom otrok v šoli.

Bil je napreden in vesten učitelj, mož plemenitega srca. V službi je bil vedno ljubezniv in vesel, v politične boje se ni spuščal. Nekaj let je služboval hkrati v Selcih in v Podlonku. Njegovi najljubši hobiji so bili lov, tarok in kegljanje.

Umrli je 17. februarja 1914, ko še ni dopolnil 30 let.

1903		
	<i>Receos</i>	157.14
17/9	Za risarske Sela poprava peci' bejavos in suarevici racum Zau Niklabeic 17/9	39.40
24/9	Za kuzavos in suarevici solstih prostorov placal d. banovnik potobituro	48
	Za kuzavos in suarevici potobituro d. soli placal N. banovnik potobituro	14
25/9	Racum. Seber v Potobituro	12.92
21/10	Vimurkarnu franc Receos potobituro 21/10	2.60
	Za 2 ovzga mestna placal Racum	40
10/11	Za 4 skene serova pla. cal ibuton & Racum. hargu na potobituro	36
		318.48

Primer iz knjižice Šolski računi leta 1903. Foto: PŠ Selca

Tretji razred in učitelj Josip Jeglič leta 1910. Foto: arhiv TD Selca

Alojz Koprivec, Ema Peče

Med prvo svetovno vojno so bili učitelji vpoklicani v vojno, otroci so morali pomagati doma pri kmečkih delih, šolsko stavbo je zasedlo vojaštvo. Ker so takratnega upravitelja Alojzija Koprivca in učitelja Ivana Mihelčiča vpoklicali v vojno, je šola začasno vodila Ema Peče.

Med vojno so deklice z učiteljico Emo Peče pletle volnene nogavice, kolenice, zapestnice in rokavice. Šolski otroci so naredili 6.600 parov papirnatih podplatov za vojake.

Ivan Mihelčič

Upravitelj Alojz Koprivec je v vojni padel, vrnil se je učitelj Ivan Mihelčič, ki je postal upravitelj 1. januarja 1918. Bil je poznan vrtnar in sadjar. Pevski zbor je zavzeto vodil 17 let. Pod njegovim upraviteljstvom je leta 1918 šola postala štirirazrednica in nato leta 1921 še petrazrednica. Poleg Mihelčiča so učili še Ema Peče, Alberta Pagon in Stanislava Mešek Mihelčič.

Borbo za električno napeljavo je Ivan Mihelčič vodil preko deset let. V šolsko kroniko je zapisal, da so

vsi drugi uradi v Selcih že imeli električno napeljavo, večina hiš in celo nekateri hlevi – le šola je bila izvzeta. V šoli je luč prvič posvetila leta 1926.

Ivan Mihelčič je svoje šolsko delo v Selcih zaključil 15. novembra 1930.

Stanislava Mešek Mihelčič in Edvard Sosič

Do prihoda Edvarda Sosiča leta 1931 je šolo vodila Mihelčičeva žena, Stanislava Mešek Mihelčič.

Ivo Mihelič

Leta 1932 je vodenje šole za štiri leta prevzel Ivo Mihelič.

Jože Župančič

Leta 1936 je bil za novega upravitelja imenovan Jože Župančič. Šola je postala šestrazrednica. Jože Župančič se je rodil 3. marca 1908. Osnovno šolo in učiteljsiše je končal v Ljubljani in se kot 19-letni učitelj zaposlil na šoli v Dražgošah. Med drugo svetovno vojno je bil zaprt v Begunjah in z družino preseljen v Smederevsko Polanko. Po vojni se je vrnil v

Tretji razred z učitelji in duhovnikom dne 21. 11. 1919. Foto: arhiv Lojzeta Šmida

Selca in nadaljeval z upraviteljstvom. Poleg njega so šest oddelkov na šoli poučevale še Olga Šmid, Srečka Poljšak, Minka Tavčar, por. Hafner, in Vera Vidic. Leta 1947 je bil premeščen v Osnovno šolo Železniki, kjer je sodeloval pri gradnji tamkajšnje šole in bil prvi ravnatelj v novozgrajeni šoli v Železnikih. Bil je odličen pedagog, vsestransko razgledan in delaven človek. Pred okupacijo je v Selcih vodil zbor, ki je z velikimi uspehi nastopal po raznih krajih.

Nemški učitelji

Okupator je šolo zaprl. Učitelja Jože Zupančič in Lojze Markič sta bila izgnana v pregnanstvo, po učiteljice je prišla policija. Šolo so za nekaj časa zapečatili. Kmalu zatem so prišli nemški učitelji, pozneje tudi tečajnice, ki naj bi mladino vzgajale v nacističnem duhu. Pouk je slabi dve leti potekal v nemškem jeziku. Toda uspeha ni bilo ne v šoli ne na tečajih za odrasle. Otroke so po domovih v slovenskem jeziku poučevale nekatere prostovoljke, med njimi Ivanka Ravnihar Krek (Pr' Plajb).

Olga Šmid

Z odhodom učitelja Zupančiča v Železnike leta 1947 je vodenje šole prevzela domačinka Olga Šmid. Na

selški šoli je bila že od leta 1936, ko je prišla iz šole na Bukovici. Rodila se je 17. julija 1910 v Selcih materi Mariji Šlibar in očetu Josipu Jegliču, ki je bil nadučitelj v ljudski šoli v Selcih od leta 1910 do leta 1913. Takoj po vojni je 70 otrok dva meseca poučevala v sobi Kramarjeve hiše, in sicer v dveh izmenah. Bila je začasna upraviteljica in zelo dobra učiteljica. Imeli so jo radi tudi starši, kar v tistih časih ni bilo pogosto. Ljudje so jo poznali kot režiserko, voditeljico kuharskih tečajev in avtorico mnogih člankov ter knjige Selca nekoč.

Niko Prestor

Leta 1948 je postal upravitelj učitelj Niko Prestor.

Minka Tavčar, por. Hafner

Od leta 1949 do 1954 je šolo upravljala Minka Tavčar, por. Hafner.

Franc Fojkar

Leta 1954 je Minko Hafner nasledil Franc Fojkar, ki je vodil šolo do leta 1959.

Marjan Kne

Leta 1959 v Selcih nastopi kot upravitelj Marjan Kne. Otroška leta je preživel v Kovorju pri Trziču. Po

1. razred z učiteljico Olgo Šmid, šolsko leto 1956/57. Foto: arhiv Lojzeta Šmida

odsluženi vojaščini je najprej štiri leta učil v Zabradu pod Ratitovcem, nato tri leta v Bukovščici in naslednja tri leta v Selcih, kjer je bil zelo zadovoljen. Skupaj z Olgo Šmid sta na selški šoli režirala tudi igre. Leta 1962 je za štiri leta sprejel službo ravnatelj v Železnikih, nato se je leta 1966 z družino preselil v Predoslje pri Kranju. Pod njegovim vodstvom je bila šola petrazrednica.

Peter Frelih

Marjana Knet je nasledil Peter Frelih, ki je bil v Selcih upravitelj od leta 1962 do 1973. Leto po njegovem prihodu so ob šoli postavili novo drvarnico.

Pod njegovim upravljanjem je leta 1964 šola v Selcih postala podružnica Osnovne šole Železniki in takoj naslednje leto štirirazrednica.

2. razred z učiteljico Minko Hafner, šolsko leto 1956/57. Foto: arhiv Cirila Marklja

Marija Šavli

Marija Šavli je nastopila mesto vodje šole leta 1973. Dve leti kasneje je bila na organih Krajevne skupnosti Selca sprejeta odločitev o gradnji nove šole. Ga. Marija Šavli je tako poučevala v stari in novi šoli. Vodja šole je bila do leta 1992.

Anka Rant, por. Rakovec

Po odhodu Marije Šavli v pokoj je leta 1992 vodenje podružnice prevzela Anka Rant, por. Rakovec, ki jo vodi še danes. V času porodniškega dopusta jo je tri leta nadomeščala Marija Krmelj (od leta 1994 do 1997).

Preglednica vseh upraviteljev v 240 letih:

Šolski upravitelji v selški šoli	Čas vodenja selške šole	
Ivan Notar	1778–1790	12 let
Josip Depovšek	1790–1795	5 let
20 let ni podatkov o selški šoli		
Franc Luznar	1816–1858	42 let
Andrej Štamcar	1858–1868	10 let
Marko Kovšca	1868–1875	7 let
Lovro Veber	1875–1885	10 let
Mihael Bregant	1885–1892	7 let
Nikolaj Stanonik	1892–1911	19 let
Josip Jeglič	1911–1914	3 leta
Alojz Koprivec	1914–1916	2 leti
Ema Peče	1916–1918	2 leti
Ivan Mihelčič	1918–1930	12 let
Stanislava Mešek Mihelčič	1930–1931	4 mesece
Edvard Sosič	1931–1932	1 leto
Ivo Mihelič	1932–1936	4 leta
Jože Župančič	1936–1941	pred vojno 5 let
	1945–1947	po vojni 2 leti
Olga Šmid	1947–1948	1 leto
Niko Prestor	1948–1949	1 leto
Minka Tavčar, por. Hafner	1949–1954	5 let
Franc Fojkar	1954–1959	5 let
Marjan Kne	1959–1962	3 leta
Peter Freljih	1962–1973	11 let
Marija Šavli	1973–1992	19 let
Anka Rant, por. Rakovec	1992–1994	2 leti
Marija Krmelj	1994–1997	3 leta
Anka Rakovec	1997 ...	

Oživitvev trivialne šole v Selcih

V letih od 1795 do 1815 nimamo podatkov o selški šoli. V dobi francoske zasedbe (1809–1813) Selca niso bila omenjena med sezname malih šol. Morda je vzrok tudi strašen požar. Selca je prizadel 10. marca 1809 in upepelil vas s cerkvijo vred. Takrat je zavladala velika beda.

Leta 1815 je okrajni komisariat v Škofji Loki začel z oživitvijo trivialne šole v Selcih. Selški župnik Jarnovic je pojasnil, da v Selcih ni ne šolske sobe, ne šolskih klopi, ne učitelja, ne sklada za vzdrževanje šol in da bo nameravana nadzidava mežnarije v teh hudih časih težko izvedljiva.

17. 7. 1815 je potekala razprava o ustanovitvi šole v Železnikih, h kateri pa Selčani niso bili povabljeni. Na razpravi so sklenili, da se za celo Selško dolino ustanovi trivialna šola v Železnikih. Temu so se Selčani odločno uprli. Eden glavnih razlogov je bil, da selški župljani niso želeli imeti nobene zveze z Železnikarji. Svojih otrok niso bili pripravljeni vpisati v železniško šolo, zato so rajši izbrali manjše zlo – svojo šolo v selški fari.

Okrajni komisariat je odobril, da se v Selcih ustanovi trivialna šola. Predhodno naj se opravi v vsaki vasi popis vseh otrok, starih od šest do dvanajst let. Dozida naj se poslopje mežnarije in izračuna šolnina.

Prvi krajevni šolski svet v Selcih je bil ustanovljen 5. marca 1815. Navzoči so bili nadžupan Jakob Šlibar, selški župan Anton Habjan, stirpnški župan Anton Luznar ter odborniki Blaž Luznar, Gregor Semen, Peter Tavčar, Matevž Kalan, Gregor Leben in Marko Škander.

Adaptacija mežnarije je potekala leta 1816 in 1817. Zidarska dela je vodil zidarski mojster Jožef Čenčič, tesarska pa tesarski mojster Avgustin Čemažar. Klopi sta napravila Luka Kankelj in Janez Bertoncelj.

Popis otrok, starih od šest do dvanajst let, iz leta 1815:

Kraj	Dečki	Deklice	Skupaj
Selca	27	22	49
Dolenja vas	20	19	39
Studeno	12	6	18
Češnjica	9	10	19
Bukovica	8	10	18
Ševlje	18	5	23
Topolje	2	2	4
Kališe	5	4	9
Lajše	9	11	20
Golica	14	6	20
Rudno	16	9	25
Podlonk	20	17	37
Smoleva	3	3	6
Ojstri vrh	7	3	10
Martinj vrh	7	5	12
Stirpnik	8	3	11
Luša	7	2	9
Sv. Tomaž	10	9	19
Sv. Mohor	11	9	20
Nemilje	7	4	11
Rovte	3	2	5
Podblica	8	6	14
Jamnik	6	2	8
Skupaj	237	169	406

Obiskovanje pouka šoloobveznih otrok

Leta 1818 je šolo v Selcih obiskovalo 51 otrok (42 dečkov in 9 deklic). Po poročilu župnika Gogale je 15. 9. 1820 redno hodilo v šolo le še 36 otrok.

Leta 1823 je bilo iz všolanih krajev le 113 otrok, za polovico manj, kot bi jih moralo biti, in še od teh je redno obiskovalo šolo le 39 otrok, torej manj kot desetina vseh šolo godnih otrok v selški fari in petina vseh šolo godnih otrok iz všolanih krajev.

Leta 1842 je redno obiskovalo šolo le 30 otrok, zato je konzistorij priporočal obiskovanje nedeljske šole za tiste učence, ki ne utegnejo priti v šolo med

tednom. Vendar pa nedeljska šola v Selcih ni dosegla svojega namena, saj so jo obiskovali učenci iz vsolanih krajev, ki bi prav lahko hodili tudi v vsakdanjo šolo. Otroci iz oddaljenih krajev so po večini ostali skoraj brez šolskega pouka do leta 1869, ko je bil sprejet osnovnošolski zakon, s katerim je bila uvedena enotna osnovna šola, ki je trajala osem let.

Obisk šole je v Selcih stalno nazadoval že od vsega začetka. To je bil pasivni odpor Selčanov proti šoli, ki jim jo je leta 1815 vsilil načelnik okrajnega komisariata v Loki. Šolo so želeli imeti le zato, ker bi bila v nasprotnem primeru vsa selška župnija vsolana v Železnike. Ker so bili na neki način prisiljeni vanjo, so kljubovali učiteljem pri plačevanju prispevka za njihovo plačo in malomarno navajali otroke za redno obiskovanje šole.

Leta 1857 je bilo 354 šologradnih otrok. Imeli so eno šolsko sobo, v kateri je pouk potekal celodnevno poleti in pozimi, 4 ure na dan, 20 ur na teden. Poučevalo se je v slovenščini. Verouk je oskrboval kaplan.

Leta 1866 šole ne obiskuje 299 šologradnih otrok.

Leta 1876 je bilo število šoloobveznih otrok sle-

deče: Selca – 75, Dolenja vas – 49, Češnjica – 47, Studeno – 28, Lajše – 17, Golica – 10, Kališe – 12, Topolje – 5, Zabrekve – 9.

Ob odprtju leta 1890 je bila ljudska šola najprej dvorazrednica. Obiskovalo jo je 200 otrok.

Leta 1892 je šolo obiskovalo 126 dečkov in 152 deklic, leta 1897 pa 110 dečkov in 126 deklic.

Slabemu obisku pouka so botrovale tudi bolezni in vremenske katastrofe. Med prvo svetovno vojno so se v Dolenji vasi in v Selcih pojavile črne koze. Šola je bila zaprta od 15. 12. 1915 do 25. 1. 1916. Selško dolino je 7. oktobra 1923 doletela vremenska katastrofa. Zemlja se je po strmih pobočjih trgala, voda je odnašala prst, drevje in vse, kar ji je prišlo na pot. Največ naplavine je bilo pred cerkvijo in trgovino Šlibar. Cestni promet je bil zaprt 14 dni. Šele vojaki, ki si delali pet tednov, so odprli cesto. Poti in mostovi so bili porušeni. Šola je bila zaradi zasutih poti in velike vode zaprta tri dni.

Ob začetku druge svetovne vojne, leta 1941, je bilo na šoli šest učiteljev za 256 otrok.

Jeseni leta 1945 je bilo vpisanih 225 otrok, razdeljeni so bili v šest oddelkov.

Učenci iz Selc leta 1947. Foto: arhiv Loškega muzeja

Selški šolski okoliš

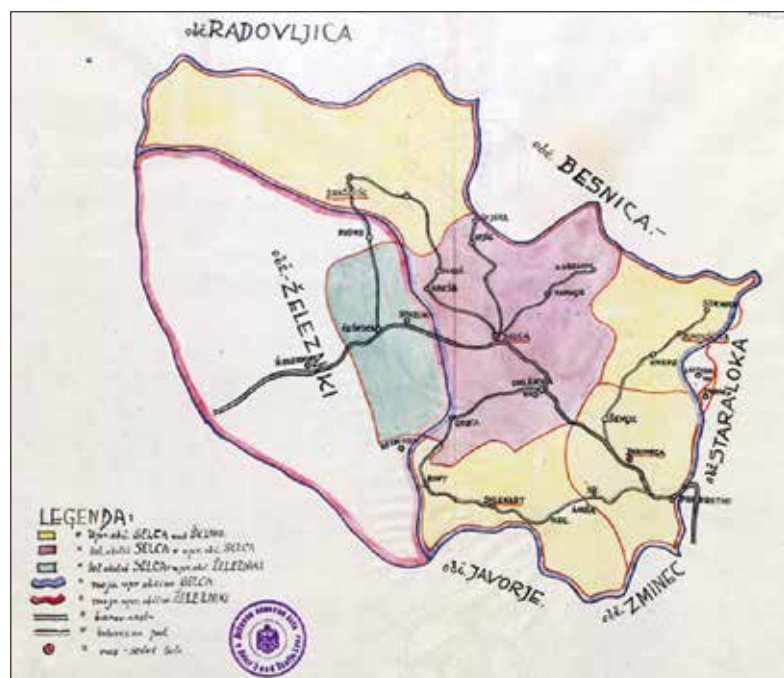
Leta 1864 se je velika občina Selca razdelila na tri manjše občine: Selca, Češnjico in Dolenjo vas. Načelnik okrajnega urada v Škofji Loki plemič Hoffern je dal županom podrobna navodila za plačevanje potrebščin za skupno farno šolo v Selcih. Med potrebščine so spadale: plača učitelja, pokojnina za starega učitelja, drva za kurjavo, davki in zavarovalnina za šolsko poslopje, nove šolske potrebščine in stroški za popravila. Glavni vir učiteljeve plače je bila doklada, enota za doklado pa kmetija. Kmetje so plačevali celotni znesek, polkmetje polovico, stari kajzarji tretjino, novi kajzarji pa le petino tega, kar so plačevali kmetje.

V selško šolo so leta 1864 hodili otroci iz naslednjih vasi:

- iz občine Selca: Selca, Kališe, Lajše, Podblica, Jamnik, Nemilje, Rovte, Njivica, Sv. Mohor, Topolje, Zabrekve, Ševlje, Bukovica;
- iz občine Češnjica: Češnjica, Studeno, Rudno, Podlonk, Prtovč, Griva, Novine, Martinj Vrh, Ojstri Vrh in Smoleva;
- iz občine Dolenja vas: Dolenja vas, Zgornja in Spodnja Golica, Stirpnik, Luša, Praprotno in Sv. Tomaž.

Iz razpisa okrajnega urada v Loki z dne 5. 4. 1865 je razvidno, da je bila deželna vlada v Ljubljani zelo nezadovoljna s slabim šolskim obiskom, češ da otroci z različni pretvezami ne obiskujejo šole zlasti v poletnih mesecih.

Iz uradnega lista leta 1928 je razvidno, da se je skozi leta šolski okoliš selške šole manjšal.

Prikaz šolskega okoliša Osnovne šole Selca leta 1928. Foto: arhiv Slovenskega šolskega muzeja Ljubljana

Spričevala

Za večjo motivacijo pri učenju je skrbela ustanova Šolskih daril ob koncu šolskega leta. Odlični so dobili za darilo knjigo, največkrat molitvenik. Odličnjakom se je reklo premoharji ali premfarji, takoj za njimi so bili čuneksti. Tisti, ki niso imeli negativne, so bili

ajnzjerji, z eno nezadostno pa cvajerji. Otroci, ki so imeli tri nezadostne, so bili dritte. V starih spričevalih Selške šole najdemo leta 1817 naslednje odličnjake – premoharje: Martina Luznarja iz Selc, Martina Rihtaršiča in Janeza Kalana iz Dolenje vasi, Barbaro Kalan z Bukovice in Marijo Rant iz Selc. Čuneksti pa

Šolski okraj: Kranj.

Dvoražredna ljudska šola v Selcih pri Škofji Loki.

Šolsko leto: 1903/1904.

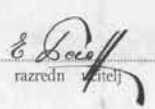
Štev. 20

Šolsko naznanilo.

Šlibar Francerojen dne 28.6. 1897 v Selcih na Kranjskem,učenec 2. razreda 1. oddelka.

Četrtoletje	I.	II.	III.	IV.
Nravnost	1	1	1	1
Pridnost	2	2	2	1
Verozanstvo	1	1	1	1
Branje	1	1	1	1
Slovnica				
Pravopis in spisje				
Računstvo in oblikoslovje	2	1	1	1
Prirodoznanstvo				
Zemljepis in zgodovina				
Pisanje	2	2	1	1
Risanje				
Petje	2	2	2	1
Telovadba	2	2	2	1
Ženska ročna dela				
Vnanja oblika pismenih izdelkov	2	2	2	1
Zamujeni opravičeni	4	1	—	
poldnevi neopravičeni				
Datum izdaja	15.12.03	29.2.04	14.5.04	30.7.04

Učenec je sposoben za višji razred (oddelek).

 šolski vodja.		 razredni učitelj.		Podpis roditeljev ali njih namestnikov:	
I.				I.	
II.				II.	
III.				III.	
IV.				IV.	

Šolsko naznanilo Franceta Šlibarja iz šolskega leta 1903/04 z "nemškimi" ocenami. Foto: PŠ Selca

so bili Peter Bernik iz Ševelj, Matija Kalan iz Dolenje vasi, Jera Podreka iz Selc in Ana Demšar iz Dolenje vasi. V naslednjih letih (1818–1820) so bili odličnjaki Jernej Benedik iz Ševelj, Jernej Jemec iz Selc, Janez Čemažar z Rudnega in Franc Krek iz Ševelj (ded dr. Janeza Ev. Kreka). Njim najbližja sta bila Valentin

Grošelj in Martin Luznar iz Selc. Leta 1821 sta navedena kot premoharja Jožef Balanč in Lovrenc Pogačnik, kot čuneksti pa Urban Grošelj, Anton Semen in Jurij Hajnrihar iz Selc. Nekaj odličnjakov iz Selc je kasneje obiskovalo ljubljansko gimnazijo: Martin Luznar, Jernej Jelenc, Jernej Benedik in Janez Kalan.

Preglednica razredov in prelomnih dogodkov za selško šolo

Leto	Prostor	Število razredov	Pomemben dogodek za šolo
1778–1890	Mežnarija	Enorazrednica	
1890	Stara šola	Dvorazrednica	Prvo šolsko poslopje
1904		Trirazrednica	Otroci iz Kališ, Lajš in Golice so imeli pouk le dve uri dnevno, otroci iz Zabrekev pa so prihajali v šolo le dvakrat tedensko.
1918		Štirirazrednica	
1921	Stara šola	Petrazrednica	
1922			Kralj Aleksander je nenapovedano obiskal šolo na Vidov dan, 29. junija 1922. Z ženo je bil na poročnem potovanju. Upraviteljeva žena jima je podarila velik šopek vrtnic.
1926			Šola dobi elektriko.
1931			2. 10. 1931 je bil sprejet odlok, da morajo otroci iz Zabrekev obiskovati šolo dvakrat na teden.
1936	Stara šola	Šestrazrednica	
1946	Stara šola	Šestrazrednica in izobraževalni tečaji za odrasle	
Leto	Prostor	Število razredov	Pomemben dogodek za šolo
1948	Stara šola		Ker se je v Železnikih osnovala osemletka, so učenci s Studena in Česnjice ter nekateri iz Selc prestopili v Železnike.
1951	Stara šola	Petrazrednica	
1952	Stara šola	Šestrazrednica	
1955	Stara šola	Sedemrazrednica	V šestih oddelkih je bil kombiniran pouk za 6. in 7. razred.
1956	Stara šola	Osemrazrednica	Tri leta je bila v Selcih osemrazrednica. V tem času je bil 7. razred kombiniran z 8. razredom.
1958	Stara šola	Šestrazrednica	
1959	Stara šola	Petrazrednica	
1961			Šola dobi telefon.
1963			Postavljena nova drvarnica ob šoli.
1964			Šola v Selcih postane podružnica Osnovne šole Železniki.

Leto	Prostor	Število razredov	Pomemben dogodek za šolo
1965	Stara šola	Štirirazrednica	V Selca so začasno prešolani učenci nižjih razredov z Zalega Loga, ker v Železnikih še ni bilo dovolj učilnic.
1967			Prvič mala šola v Selcih.
1968	Stara šola	Štirirazrednica	Zamenjana streha, obnovljeni dimniki in zračniki. Šola dobi kanalizacijo.
1970			Novo šolsko leto se prične s 1. 9. Novost so tudi proste sobote.
1971			4. razred gre prvič v šolo v naravi v Fažano za 10 dni.
1977			Prvi učenci vpisani v knjigo vzornih učencev.
1982	Nova šola in dva oddelka vrtca	Štirirazrednica	Izvajati se je začel program celodnevne osnovne šole s poukom od 7.30 do 14.40. Program se je izvajal devet let.
1985	Nova šola	Štirirazrednica	Otroci iz Golice dobijo organiziran prevoz, do leta 1985 so hodili peš.
1989			Ukinjena celodnevna osnovna šola za 3. in 4. razred.
1991			V celoti ukinjena celodnevna osnovna šola.
1992			Šola dobi fotokopirni stroj. Ni več šolskega zvonca. Začelo se je opisno ocenjevanje.
1996			Prvo podaljšano bivanje v selški šoli, obiskuje ga 6 učencev.
1999	Nova šola	Petrazrednica	Devetletna osnovna šola z jutranjim varstvom in dvema oddelkoma podaljšanega bivanja.
2010	Prenovljena šola z mansardo	Petrazrednica	Odprte prenovljene šole v Selcih.
2011			Šola dobi prvo e-tablo.
2014			Z evropskimi sredstvi se izvede energijska sanacija podružnice.
2018			Na šoli praznujemo 240-letnico šolstva v Selcih.

Zaključek

V šolskem letu 2018/19 ustanovljeno Zgodovinsko društvo učencev podružnice Selca je doseglo svoj namen. Učenci so v teku leta po različnih poteh raziskovanja in primerjanja šolanja nekoč in danes prišli do novih spoznanj o zgodovini šolstva v svojem domačem kraju. Dokaz za to je poln časovni trak, ki od letošnje obletnice krasi stopnišče na naši podružnici.

V času spoznavanja zgodovine šolstva v Selcih smo k sodelovanju povabili veliko ljudi in domačih društev. Vsi, ki smo jih prosili za pomoč pri raziskovanju, so se z veseljem odzvali in nam veliko pomagali.

Skupaj smo doživeli veliko lepega, zato se ob tej priložnosti vsem iskreno zahvaljujemo in z velikim pričakovanjem hitimo novim obletnicam naproti.

Viri:

- Andrejka, Rudolf (1933). Doneski k zgodovini šolstva v Selcih. *Slovenski učitelji*, letnik 1933. Pridobljeno s <https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-JGGJGWZD/3c33660b-3335-4372-b174-d1d2c8c1f86b/PDF>.
- Kos, Franc (1894). Doneski k zgodovini Škofje Loke in njenega okraja, Ljubljana. Pridobljeno s <https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-KIB035JZ/b956f439-c069-435a-b59b-d0bc77032000/PDF>.
- Loški muzej Škofja Loka.
- Slovenski šolski muzej, dokumentacija zbirka OŠ Selca – 2. oddelek ljudske šole v Selcih.
- Šmid, Olga (1973). Šolstvo v Selški dolini nekoč in danes. V: Planina, F. (1973). *Selška dolina v preteklosti in sedanjosti* (str. 330–347). Železniki: Muzejsko društvo v Škofji Loki, pododbor Železniki.
- Šolski list. Pridobljeno s http://www.sistory.si/cdn/publikacije/24001-25000/24323/Solski_listi_Mapo_4_Selce_nad_Skofjo_Loko.pdf.
- Zgodovinski arhiv Ljubljana, enota v Škofji Loki. Šolska kronika I, Šolska kronika II, Šolska kronika III. Škofja Loka.